

[Aksel Møller.]

forberede mig på den i loven fastslåede kendsgerning, at boligstøttelovens og huslejelovens varighed var begrænset til udgangen af folketingsåret 1953—54, og påbegynde en lang række forarbejder til det lovforslag, som det ville have været min pligt at fremsætte, hvis regeringskiftet ikke var indtrådt. Således som de daværende regeringspartier gentagne gange udtalte, og som også det ærede medlem hr. Lorentzen for venstres vedkommende i dag har bekræftet, var det ganske klart, at også vi ønskede en lempelig overgang til det mål, at huslejerestriktionerne kunne bortfalde, at huslejeniveauerne på et frit boligmarked kunne tilpasses hinanden, og derfor er det ligetil, at der ikke kan opstå nogen strid mellem os og den højtærede minister om dette princip, den tankegang, at overgangen skal være lempelig, og at der skal ske en gradvis forhøjelse af lejeniveauet frem mod et sådant punkt, hvor man iøvrigt på forhånd tør antage, at huslejerestriktionerne kan bortfalde.

Det drejer sig altså om en tilpasningsproces. Ifølge den højtærede ministers lovforslag kan denne tilpasningsproces tidligst være afsluttet i 1963, men lad os nu se. Er denne termin klogt valgt? Den væsentligste årsag til, at man søger frem mod et tidspunkt ud i fremtiden, da huslejerestriktionerne kan bortfalde, og da huslejen i den gamle boligmasse kan komme op på det niveau, som et frit marked betinger, er utvivlsomt — hvad der forøvrigt også fremgår af den højtærede ministers udtalelser, eller er det af bemærkningerne til lovforslaget, jeg erindrer det ikke helt nøje — at lejeledigheden i nybyggeriet er en bekymring, som i høj grad må bestemme denne udvikling. Men når man vælger en termin for huslejerestriktionernes bortfald, som ligger 8 år ud i fremtiden og i virkeligheden, hvis det skal være helt effektivt, endnu nogle år efter 1963, bringer man efter min mening nybyggeriet i betydelige vanskeligheder. Hvis nemlig den årlige boligproduktion i de 8—9 år, som går, indtil tidspunktet for friheden indtræder, får et omfang, der blot svarer til det nuværende, altså et minimum på omkring 20 000 boliger om året, betyder det en forøgelse af boligmassen med 160 000—180 000 nye boli-

ger, som skal finde lejere. Det siger sig selv, at i en rum tid af dette tidsrum vil huslejeniveauet i den gamle boligmasse ligge væsentligt under huslejen i den nye, ganske uanset om den højtærede ministers forslag om forøget statsstøtte til nybyggeriet gennemføres eller ej.

Den lempelige og gradvise fremgangsmåde i tilpasningsprocessen, som jeg principielt indrømmer er rigtig, må ikke være så langsommelig, at vi indhentes af en byggekrise, medens processen er undervejs. Det vil stadigvæk lang tid fremover være en meget betydelig fordel at få en lejlighed i den gamle boligmasse fremfor at være henvist til den nye; derfor vil nybyggeriet i dette tidsrum være alene om risikoen for lejeledigheden, og jeg spår den højtærede indenrigs- og boligminister, at hvis hans lovforslag gennemføres, som det er skrevet, vil han blive nødt til at lappe i en uendelighed på denne lov. Hvis vi ikke under udvalgsbehandlingen kan nå frem til en bedre overensstemmelse mellem tilpasningsprocessens varighed og hensynet til nybyggeriet end den her foreslåede, er tiden løbet fra den højtærede ministers plan, før det vel egentlig var tiltænkt. Planer er menneskeværk, men udviklingen er stadigvæk Vorherres. Vi har mange erfaringer for, at tiden kan løbe fra planer lagt i Slotsholmens ministerialbygninger eller i det høje ting, og at en sådan udvikling har kuldkastet en målsætning. Hvis den højtærede minister vil have et af ham selv dokumenteret eksempel på, hvor sårbar al planlægning er, henviser jeg ham til lovforslagets bemærkninger ad VI. A. 8., hvor der er tale om 1946-loven, hvis hovedprincip var at tilstræbe en leje, som nogenlunde svarede til førkrigsniveauet. Det erkendes her, at

„allerede inden loven blev gennemført, var tiden imidlertid løbet fra dette princip.“

Men man behøver da endelig ikke, især da man er blevet advaret af fortidige hændelser, at indrette sine planer således, at sandsynligheden taler for, at de er forældet, før de begynder at virke.

Nu kunne jeg godt tænke mig, at den højtærede minister slog sig til ro med, at lovforslaget også går ud på at fastlåse lejen i nybyggeriet på niveauet pr. 1. januar 1950. Hans tankegang er altså den, at han vil